

Szakmai beszámoló

az NKA 204108/1371 sz.

Vallás–Identitás–Történelem, a levéltár-pedagógia tartalmi és módszertani megújításának lehetőségei c. pályázatáról

Helyszínek: Magyar Nemzeti Levéltár, 1014 Budapest, Bécsi kapu tér 2–4.

MNL Veszprém Megyei Levéltára, 8200 Veszprém, Török Ignác u. 1.

MNL Nógrád Megyei Levéltára, 3110 Salgótarján, Ady Endre út 3/c.

Időpontok: 2016. november 24., 2017. február 14., 2017. április 4.

A megvalósult szakmai program:

A 2012 októberében létrejött Magyar Nemzeti Levéltár kiemelten kezeli a közművelődési feladatokat. Tagintézményei részben önállóan, részben egységes paraméterek mentén dolgozták levéltár-pedagógiai programjaikat.

A megvalósult rendezvényeken levéltár-pedagógiai módszertani bemutatókat tartottunk, melynek célja az eddig elért eredmények és az új módszerek bemutatása volt. A bemutatókat és beszélgetéseket egy-egy téma köré csoportosítottuk bemutatóval egy-egy intézmény vagy régió munkáját. A beszélgetésekre felkért közoktatással foglalkozó szakembereket is meghívtunk.

Az elhangzott programok:

I. alkalom: Vallás

A 21. század elején több olyan esemény is zajlik a világban, melyre – az aktuálpolitika kihagyásával – az eddigi kutatási eredményekre alapozva valamilyen módon reflektálni kell. A levéltárban található elsődleges források ebben nagy segítségünkre vannak. Bemutatásuk abban is segít, hogy kielégíthessük azt a kívülről, az iskolák felől jövő igényt, amely arra irányul, hogy beszéljünk a fiataloknak olyan kérdésekről, amelyeket nehéz egy tankönyvi vázlat alapján, röviden elmondani.

A rendezvénysorozat első állomásán a *Vallás* témakörében zajlottak módszertani bemutatók. Az előadók – Apáti Anna Zita, a Magyar Nemzeti Levéltár levéltárpedagógusa, Dancz Vera, a Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár levéltárpedagógusa; Arató György, a Győri Egyházmegyei Levéltár történész-levéltárosa és Márkus Gábor, a Református Pedagógiai Intézet pedagógiai szakértője – felidéztek a keresztény-zsidó kultúrkör több ezer éves örökségét, történetének egykori fontos állomásait, fordulópontjait különböző megközelítés szerint.

Helyszín: Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, 1014 Budapest, Bécsi kapu tér 2–4.

2016. november 24., 10.00–15.00

- 1.Reformáció első ötszáz éve. Az MNL levéltár-pedagógiai programja a Reformáció Emlékévéhez kapcsolódóan – Apáti Anna Zita (MNL OL)
2. Levéltár-pedagógia a zsidó levéltárban – Dancz Vera (Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár levéltár)
3. A 18–19. századi egyháztörténet interaktív bemutatása – Márkus Gábor (Református Pedagógiai Intézet, Budapest)

4. Levéltárpedagógia a győri egyházmegyében – Arató György (Győri Egyházmegyei Levéltár)

Kerekasztal beszélgetés

Meghívott hozzászólók: Dancz Vera, Toronyi Zsuzsa (Zsidó levéltár)Paksi Zoltán (MNL Zala Megyei Levéltár)

Regisztrált résztvevők száma: 59 fő

II. alkalom: Identitás

Helyszín: Magyar Nemzeti Levéltár Veszprém Megyei Levéltára, 8200 Veszprém, Török Ignác u. 1.

2017. február 14.

1. Rácz Attila (BFL): A levéltári adatbázisok megismerésének és használatának játékos elsajátítása a Pál utcai fiúk és a várostörténeti vetélkedő példáján

A foglalkozáson a világhálón is elérhető adatbázisok (térképek, házjegyzékek, iskolai anyakönyvek, értesítők...) használatán keresztül észrevétlenül, lépésről lépésre vezetik be a diákokat a digitálisan is elérhető források ismeretébe és annak kutatómódszertanába.

2. Novák Veronika (Vágsellye): A Vágsellyei Levéltár levéltár-pedagógiai tapasztalatai

A felvidéki magyarság egyik kutatóközpontjaként a Vágsellyei Levéltár fontos missziót vállalt azzal, hogy évente tematikus konferenciákat rendez, amelyhez kétnyelvű, múzeumi tárgyakkal is kiegészített kiállítás és oktatási anyag kapcsolódik. A bemutató kapcsán arra keressük a választ, hogy sikerül-e közelíteni, finomítani a szlovák és magyar történelemoktatás különbségeit?

3. Urbancsok Zsolt (MNL CsML, Makó): A holokauszt gyermekei" címmel készült módszertani bemutatója az érzékeny témák megközelítési módjairól mesélt.

4.Orsós Julianna (MNL, Budapest): „Ha szaladok agyonlőnek, ha megállok agyonvernek” című roma oktatóprojekt bemutatása

A cigány fiatalok életútján keresztül mutatja be és dolgozza fel a holokauszt történetét. Fiatalok beszélnek el sorsukat fiataloknak. Négy makói zsidó gyerek (Péter, Lea, Pali és Itzak) és hat (egymástól távoli ponton született) cigány fiatal (Unku, Ilona, József, Zsuzsi, Karl, Ana). A bemutatók kapcsán olyan kérdésekre keressük a választ, hogy hogyan lehet eredményesen tanítani egy olyan speciális témáról, mint a holokauszt? Hogyan függ össze ez az empátiára és toleranciára neveléssel? Mit jelent a „többszörös” identitás?

5-6. Kuti Klára (Tata): A „Mi és a többiek – Wir und die Anderen” foglalkozás és a „Holmi” / „Siebensachen” online-kiállítás <http://ungarn-s-deutsches-museum.hu/>

Schleicher Veronika és Márkusné Vörös Hajnalka (MNL VeML, Veszprém): Archív források, fotók, filmek és néprajzi tárgyak szerepe a társadalmi érzékenyítést szolgáló projektmunkában – veszprémi példák

A tatai Német Nemzetiségi Múzeumban, a veszprémi Laczkó Dezső Múzeumban és a Veszprém Megyei Levéltárban kidolgozott kísérleti projektjeinkben az eredeti műtárgy, az archív forrás, film vagy a fotó tölti be azt a médium-szerepet, amely megkönnyítheti a kényes témák feldolgozását. Hogyan indítja be a cigány etnikumról való gondolkodást

egy melence? Milyen beszélgetésekhez vezet egy Hűséggel a hazáért-mozgalom kitűzött viselő fiatalember fotójának vagy egy kitelepítésről tudósító filmhíradónak az elemzése?

Regisztrált résztvevők száma: 43 fő

III. alkalom: Történelem

Helyszín: Magyar Nemzeti Levéltár Nógrád Megyei Levéltára, 3110 Salgótarján, Ady Endre út 3/c.

2017. április 4.

1. Bevezető előadás: Szélmalomharc, vagy szakmai evidencia? Miklós László – (Történelemtanárok Egyesületének elnöke) Hogyan kellene és lehetne összekapcsolni a köznevelésben résztvevőket, a tanárokat, diákokat és a közgyűjteményeket.

1. Gyula középkori történetének forrásai – Czégé Petra (MNL Békés Megyei Levéltára) Mi történik, ha egy városnak nincsenek forrásai és mégis létezik? Hol és hogyan találhatjuk meg a múltját, az ott élő hagyományok gyökereit? Kézenfogható múlt és a digitális adatbázisok használatával választ kapunk a kérdésre.

2. 1848-as események Pécssett – Vargháné Szántó Ágnes (MNL Baranya Megyei Levéltára) A hírek kereskedők, utazók, diákok révén terjedtek. Ennek segítségével, írott és képes források felhasználásával egy korabeli újságot kellett összeállítaniuk a résztvevőknek.

5. Virtuális séta – Sebestyén Kálmán (MNL Nógrád Megyei Levéltára) – A foglalkozás bemutatta, hogy a modern eszközöket hogyan használja fel az intézmény a levéltár-pedagógiai foglalkozások alkalmával.

Regisztrált résztvevők száma: 53 fő

Budapest, 2017. május 25.

**Apáti Anna Zita,
Főlevéltáros
Magyar Nemzeti Levéltár**

Képi beszámoló

